

КАБАЛЬНИЙ
КОДЕКС

стор 4

НА ДОРОГИ
ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДАІ?

стор 5

ЗВ'ЯЗКИ
НА КРОВІ

стор 6

БОРОТЬБА ЗА «БОРОТЬБУ» З КОРУПЦІЄЮ

Після падіння режиму Януковича постало одне надскладне питання: як боротися з корупцією, яка пустила метастази на всіх рівнях влади? Відповідь була єдиною: терміново потрібен незалежний антикорупційний орган, який би займався саме справами VIPів. Так під тиском громадськості та Заходу було створено Національне антикорупційне бюро України.

Надії на нового борця із корупцією покладали шалені. Втім, майже за два роки його роботи вагомих результатів суспільство так і не побачило: наразі немає жодного вирок суду стосовно жодного топ-корупціонера. І все ж НАБУ періодично знаходить болючі точки й потенційно може завдати великого клопоту владі. Саме тому вже кілька місяців точиться справжня війна з НАБУ. Чи за НАБУ?

ТРЕБА ДІЛИТИСЯ?

Загалом у Національного антикорупційного бюро склалися дивні стосунки з Генеральною прокуратурою. Згадайте лише, як торік улітку співробітники ГПУ приходили до НАБУ з обшуком. Після цього ми почули якісь недолугі пояснення з боку «прокурорських». Далі протистояння начебто затихло. Проте багато хто з експертів говорив: мовляв, усе тільки починається.

Так ось у жовтні минулого року Юрій Луценко заявив, що НАБУ не може самостійно впоратися з корупціонерами. Він зазначив, що неефективно віддавати виключне право на боротьбу зі злочинністю у вищих ешелонах влади одному правоохоронному органу. Генпрокурор анонсував швидку появу за-

конопроекту, який позбавить НАБУ цієї винятковості. Разом з тим він зазначив, що це жодним чином не зменшить повноважень ні Національного антикорупційного бюро, ні Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

І справді, довго чекати не довелося: народний депутат від фракції БПП Микола Паламарчук зареєстрував у парламенті законопроект про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу, за якими генпрокурор мав право забирати в НАБУ справи. Тобто у виняткових випадках керівник ГПУ міг доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення органу, якому це правопорушення не підслідне, але який почав щодо нього розслідування.

Також проект закону пропонував закріпити за генеральним прокурором

право вирішувати суперечки про підслідність у кримінальному провадженні, яке може бути в компетенції НАБУ. Насправді це означає, що парадом командував би генпрокурор, якого, до речі, призначає Верховна Рада за поданням президента. І «виключні» випадки виникали б тоді, коли очільник ГПУ мав би забрати в Нацбюро потрібні справи.

Тож така норма закону дійсно могла призвести до конфлікту інтересів і фактично поховати боротьбу з корупцією. І це навіть без огляду на прізвище голови ГПУ: генпрокурори міняються в Україні, як рукавички.

Та законопроект був відхилений профільним комітетом ВР як такий, що сам може створити умови для зловживання. Тож цей раунд був програний...

(Закінчення на стор. 2)

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

ТУЗ ІЗ РУКАВА

Проте з'ясувалося, що можна піти до питання підпорядкування НАБУ з іншого боку. Згідно із законом «Про Національне антикорупційне бюро України», щороку проводиться незалежна оцінка (аудит) ефективності діяльності НАБУ, його операційної та інституційної незалежності, у тому числі шляхом вибіркового аудиту кримінальних проваджень, досудове розслідування у яких здійснювалося Нацбюро та було завершено. Таку оцінку дає комісія зовнішнього контролю у складі трьох членів. Щороку президент, Кабмін та Верховна Рада визначають по одному члену комісії з-поміж осіб, які мають значний досвід у такій роботі, знання і, звісно, бездоганну ділову репутацію.

І ось тут починається найцікавіше. Ще наприкінці минулого року парламентський комітет з питань запобігання та протидії корупції одностайно обрав заступника ген-

фракції БПП та «НФ» без будь-яких узгоджень з комітетом запропонували свою кандидатуру — Найджела Брауна, котрий має доволі сумнівну біографію. Далі почалися рейтингові голосування й справжня війна у комітеті. Та поки що жоден кандидат не набрав 226 голосів.

Чому раптом, як туз із рукава, виринула абсолютно неузгоджена кандидатура Найджела Брауна, яку запропонували саме провладні фракції? Нескладно здогадатися, що Банкова зазіхнула на аудитора від парламенту. Бо маючи всіх «своїх» перевіряльників, можна фактично повністю контролювати діяльність НАБУ. А також ставити питання про звільнення керівника цього органу в разі, якщо результати аудиту будуть негативними. І тут уже не треба ніяких окремих законів чи змін до КПК. Контролювати діяльність єдиного автономного антикорупційного органу можна фактично ззовні.

Нині питання призначення аудитора від парламенту знову розглядатиме профільний комітет. За словами його голови Єгора Собо-

БОРОТЬБА ЗА «БОРОТЬБУ» З КОРУПЦІЄЮ

НАБУ для влади — найспокусливіше бюро України.

Так чи інакше, але найближчим часом парламенту все ж доведеться

МВФ НЕ ОБДУРИТИ

Лобіювання владою свого кандидата на посаду аудитора НАБУ вже має свої наслідки. Політолог, директор Інституту глобальних стратегій Вадим Карасьов каже, що саме через це Україна не отримала чергової транш від МВФ.

«За моїми даними, в Києві ще тиждень тому (13 березня. — Прим. авт.) знали, що МВФ не розглядатиме «українське питання» 20 березня. І траншу поки не буде. Відповідно можна поки дозволити собі популістські кроки, щоб позбавити козирів опонентів і наростити рейтинг. Тому РНБО так несподівано для багатьох погодив і транспортну блокаду Донбасу, і санкції проти «дочок» російських держбанків.

Тепер влада в один голос твердить, що МВФ змінив рішення саме через блокаду, але це не зовсім так. Блокада — наслідок і зручний привід. Реальні причини глибші, і вони, звісно ж, не публічні.

Найперше, що змусило Фонд засумніватися у доцільності чергової мільярдної виплати, — це спроби продати в НАБУ Найджела Брауна. Ніхто навіть не намагається приховати близькість британського слідчого до президента і його оточення. І в МВФ, за моїми даними, впевнені, що з Брауном діла не буде. Підконтрольний аудитор зробить єдиний ефективно працюючий незалежний антикорупційний орган не таким уже незалежним», — констатував Вадим Карасьов.

Анна СПИВАК

інспектора Департаменту юстиції США Роберта Сторча серед інших кандидатів до комісії з контролю ефективності НАБУ. Була підготовлена відповідна постанова для розгляду в сесійній залі. Та коли її внесли, з'ясувалося, що представники

ПЕРШЕ, ЩО ЗМУСИЛО МВФ ЗАСУМНІВАТИСЯ У ДОЦІЛЬНОСТІ ЧЕРГОВОЇ МІЛЬЯРДНОЇ ВИПЛАТИ, — ЦЕ СПРОБИ ПРОДАТИ В НАБУ КАНДИДАТУРУ НАЙДЖЕЛА БРАУНА. НІХТО НАВІТЬ НЕ НАМАГАЄТЬСЯ ПРИХОВАТИ БЛИЗЬКІСТЬ БРИТАНСЬКОГО СЛІДЧОГО ДО ПРЕЗИДЕНТА І ЙОГО ОТОЧЕННЯ

лева, є два варіанти подальшого розвитку подій: або повторно подати кандидатуру Роберта Сторча, або призначити новий конкурс. Насправді ж варіантів може бути безліч. І скільки ще тузів є в рукаві у Банкової, ніхто не знає. Тому що

ся обрати аудитора. Найнеприємніше те, що, згідно з чинним законодавством, призначити аудиторів мають щороку. Отож, у нас із року в рік ще й з цього приводу точитимуться баталії та триватимуть торги?

ЕКСПЕРТНА ДУМКА

«Хто такий Найджел Браун?»

Олександр ЛЕМЧЕНКО, менеджер антикорупційної групи «Реанімаційний пакет реформ»:

«Це суто політична гра, мета якої — завести до комісії виключно своїх людей. Для прикладу, якщо висновок аудиту буде незадовільний, то це, згідно з чинним законодавством, уже є підставою для звільнення голови НАБУ. Отже, можна дійти дуже простого висновку: команда президента просто хоче взяти під контроль Національне антикорупційне бюро України.

Якщо порівняти кандидатури... Роберт Сторч має дуже серйозний досвід у цій галузі й багато років поспіль працював саме у профільних структурах. Він проводив аудит для ФБР, Інтерполу. Саме він у 2014 році допомагав нам створювати закони «Про запобігання корупції», «Про НАБУ»... А ще він незалежний від політики. Сторч працював у мінострів за Обами, і нова адміністрація Трампа

знову затвердила його на цій самій посаді.

Хто такий Найджел Браун? Він у 1990-х роках розробляв фінансові схеми, зокрема офшорні, для компанії MENATEP Group, яка належала Михайлу Ходорковському та Леоніду Невзліну.

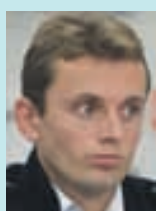
Кажуть, він, мовляв, працював у Скотленд-Ярді. Так, але це було в 1979–1993 роках. Також він начебто є членом Всесвітньої асоціації детективів, яка насправді є звичайною громадською організацією. Та й загалом профільні громадські структури в Британії не знають, хто такий Найджел Браун. Тож, як бачимо, на його репутації є кілька великих плям. Чому Банкова не зупинилася на іншому кандидатурі? Просто не так легко знайти потрібну людину, тому обирали з тих, хто був під рукою.

Чому аудитора не можна знайти в Україні? Насправді йдеться не про простий бухгалтерський аудит. Тож з огляду на те, що в нашій країні немає релевантних спеціалістів, треба обирати іноземця — з Європи, США... З часом, коли у нас з'явиться практика перевірки правоохоронних органів, ми зможемо долучити до аудиту вітчизняних спеціалістів. Насправді ж запропоновані уряду громадськими організаціями кандидати — Марта

Борщ, Карлос Кастресана, Джованні Кесслер — та узгоджений комітетом Роберт Сторч є чудовими спеціалістами. Потрібна лише політична воля для їх обрання.

Надалі щось прогнозувати складно, але за бажання усіх трьох аудиторів можна затвердити впродовж тижня-двох».

«Контролюючи аудиторів, Банкова зможе тримати на гачку Ситника»

Руслан БОРТНИК, директор Українського інституту аналізу та менеджменту політики:

«Від обрання аудитора НАБУ залежить те, хто контролюватиме цей антикорупційний орган. З трьох аудиторів президент призначає фактично двох: від себе та Кабміну, а нині він замахнувся ще й на третього — від парламенту. Це, м'яко кажучи, перебір. Але ж, контролюючи комісію, Банкова зможе тримати на гачку керівника НАБУ Артема Ситника. Адже не-

гативний висновок аудиту — єдиний легальний спосіб для його звільнення. Тож якщо президентові вдасться продати свою третю кандидатуру, у Ситника почнуться проблеми.

Щодо Найджела Брауна. Певне, нікого кращого за нього Банкова не знайшла й сподівалася, що його кандидатура якось та пройде...

Навіть попри прізвища та репутацію фахівців, вважаю, що досвід запрошувати на ключові посади іноземців себе не виправдав. Вони не відчувають жодної відповідальності за те, що роблять в Україні. Деканоїдзе, Згуладзе, Абромавичус, Яресько — всі вони зібрали свої валізи та поїхали з країни, залишивши її ще в гіршому стані, аніж вона була до них. Тому я гадаю, що необхідно повертатися до нормальної практики і покладатися на наших громадян. Тим більше що така робота пов'язана з доступом до дуже чутливої інформації — секретної чи конфіденційної. Упевнений, що трьох чесних людей з-поміж сорокамільйонного населення можна знайти.

Повторюсь: досвід іноземців себе не виправдав. Вони, на жаль, завжди були ширмою для влади, яка ними прикривалася. Систему при цьому не змінювали. Також

іноземці не розуміються на українському кримінальному праві, не знають норм законів і процедури, зрештою, навіть не володіють українською. І чи захочуть вони в це вникати? До того ж ними легше маніпулювати.

Прогнозувати, як розвиватиметься ситуація надалі, доволі складно. Але вважаю, що протягом місяця-двох усіх трьох аудиторів буде призначено. Ця проблема значною мірою є штучною.

Якщо уявити, що через парламент справді вдасться провести незалежну кандидатуру, не варто сподіватися, що команда у співвідношенні 2:1 працюватиме ефективно. Проте це означатиме, що у влади не вийде створити з комісії інструмент тиску на НАБУ й тримати керівництво бюро на гачку.

НАБУ є потенційно небезпечним органом для влади. Особливо на тлі ослаблення її рейтингів та падіння популярності, а також загострення внутрішнього протистояння. Саме через Національне антикорупційне бюро України проходять усі ключові справи. Тож це велика зона для політичних маніпуляцій і спекуляцій. Врешті-решт цей орган можна використовувати у боротьбі з політичними опонентами».

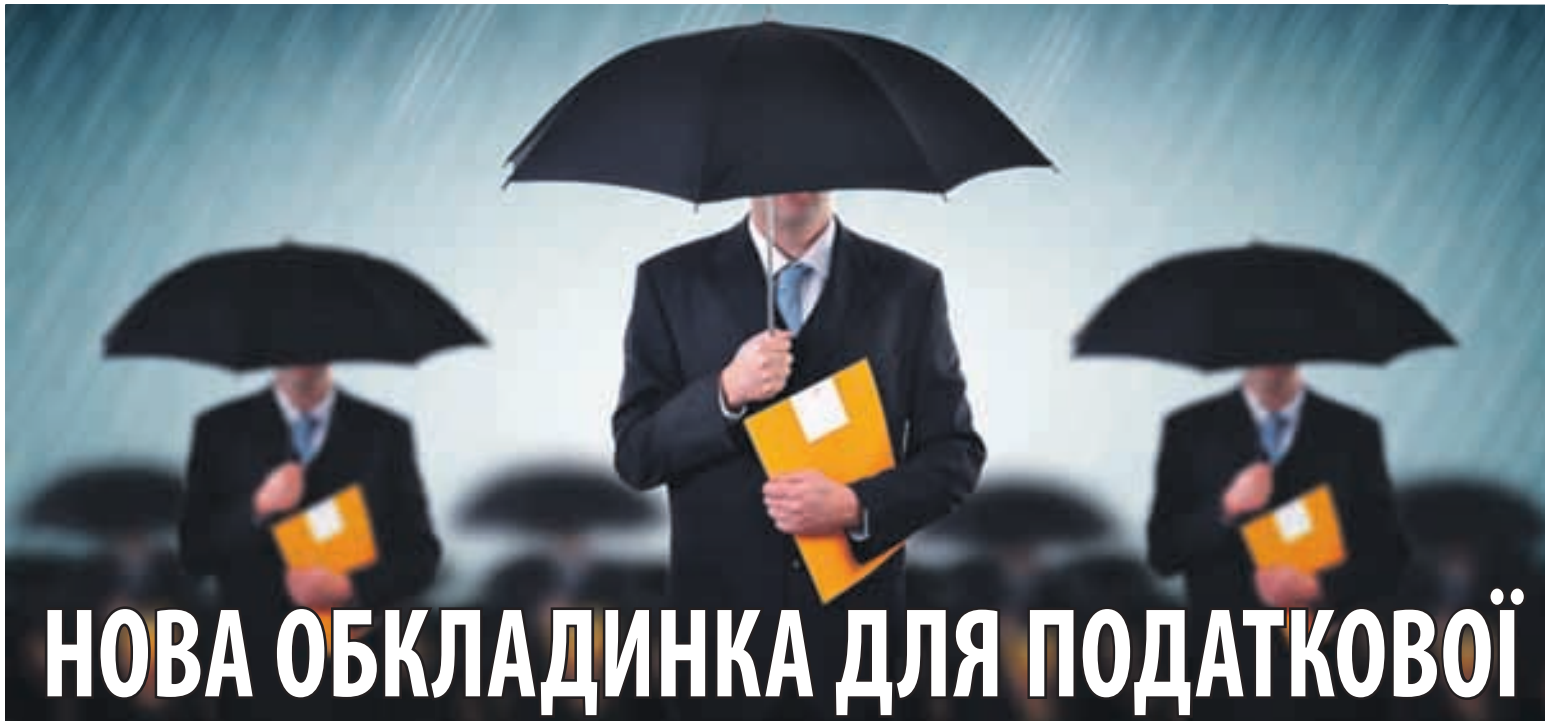
Минулого тижня, після багатьох місяців обіцянок, уряд схвалив законопроект про створення Служби фінансових розслідувань.

Перед цим текст документа більше як місяць допрацьовувала робоча група на чолі з прем'єром Гройсманом. Експерти звертають увагу: урядовці переписали деякі пункти законопроекту за принципом: «Реформуємо так, щоб у діяльності Податкової служби нічого не змінилося».

Ухвалення Закону про створення Служби фінансових розслідувань до квітня 2017 року є одним із зобов'язань, яке прописане у Меморандумі про співпрацю України з МВФ. Президент України Петро Порошенко заздалегідь заявив про свою підтримку ліквідації податкової міліції.

«Її роботу мають виконувати не м'язисті хлопці в масках, а ботани в білих комірцях», — зазначив президент.

«Прискорюючи процес створення Служби фінансових розслідувань, Порошенко керується не лише бажанням отримати транш від Міжнародного валютного фонду. Він якомога швидше хоче створити орган, який шляхом ще більшого тиску на бізнес вирішуватиме питання наповнення державного бюджету. А вже діра в кошторисі останнім часом лише зростає, що відображається на статках громадян. А люди в оцінці діяльності президента відштовхуються від своєї спорожнілої кишені, і це непокоїть главу держави. Хоча нині й без спеціальної служби з бізнесу вичавлюють всі соки, збирають усі можливі й неможливі податки. Підприємництво, яке має стати локомотивом економічного зростання, і так ледь дихає», — каже в коментарі «ВВ» експерт Українського інституту ана-

НОВА ОБКЛАДИНКА ДЛЯ ПОДАТКОВОЇ

РЕЗУЛЬТАТ, ЯКИЙ ПОКАЖЕ СФР, БУДЕ РЕЗУЛЬТАТОМ ОЧІЛЬНИКА МІНФІНУ. ТОЖ ЯКЩО МІНІСТР БЕРЕ НА СЕБЕ ЦЮ МІСІЮ, ТО ВІН МУСИТЬ ЗРОБИТИ ЦЕЙ ОРГАН ТАКИМ, ЯК ЙОГО ДЕКЛАРУЮТЬ

«Тепер Кабмін сам буде визначати, скільки «штиків» йому потрібно для «діалогу» з бізнесом! З чим боролись, на те й напоролись», — зазначає експерт із питань фінансового права Святослав Дубина.

Кандидати на роботу в СФР, окрім прописаного раніше психологічного тестування на поліграфі, повинні скласти психологічні тести. Вони спрямовані на виявлення «осіб зі схильністю до девіантної поведінки, з ускладненою адаптацією, несформованою мотивацією».

«Процедура психологічного тестування у законопроекті недостатньо прописана. До того ж через 14 днів після проведення відповідного тестування хочуть знищувати його резуль-

вати роботу СФР. Щодо визначення професійної придатності претендентів не має бути проблем, бо діятиме відпрацьована процедура».

У попередній версії тексту передбачалося, що Служба на 70% складатиметься із нових співробітників. Після внесення правок Мінфіном ця квота зникла. Натомість прописали, що «на початковому етапі формування органу до участі у конкурсі не допускаються особи, які після 2010 року працювали слідчими або займали оперативні посади в економічних підрозділах правоохоронних органів».

«Виходить, що до 2010 року працювали некорумповані професіонали, а потім вони хутко порозбігалися?» — задається питанням Дубина.

«Як показує практика, квоти при призначенні на певні посади можна легко оминати, звернувшись до суду. Через це в нас були провали в люстрації, до прикладу в МВС», — вважає Несходовський.

Законопроект кладе край суперечкам щодо того, кому підпорядковуватиметься Служба фінансових розслідувань: безпосередньо Кабміну, Міністерству фінансів чи Міністерству внутрішніх справ (до слова, голова останнього Аваков наполягав, що за СФР має залишитися силова компетенція). У новому тексті прописано, що Служба фінансових розслідувань повністю підлягатиме фінансовому відомству.

Процедура призначення керівництва СФР передбачає конкурсний відбір. Прерогативою саме голови Мінфіну є створення конкурсної комісії, яка має відібрати три кандидатури на кожну з керівних посад у службі. З кожної трійці знову-таки міністр обирає одного майбутнього призначенця, якого представляє уряд (раніше передбачалося, що всі відібрані комісією кандидатури розглядатимуться урядом).

Експерти звертають увагу: ці норми фактично є інструментом для

посилення контролю та керованості СФР з боку голови Мінфіну.

«Як за таких умов можна говорити про обрання незалежного й незаангажованого керівника?!» — зауважує Святослав Дубина.

Він наводить приклад Слідчої служби Міністерства фінансів Грузії: «Колись її керівник Обгаїдзе з приводу незалежного конкурсу розповідав таке: «Моя мати не розмовляє зі мною, бо не розуміє, як я, керівник цілої служби, не можу взяти на роботу свого брата! А в мене просто немає таких повноважень. Є конкурс, що безвідносно до моєї думки визначає співробітників, які відповідають вимогам на відповідну посаду. Якщо конкурсна комісія його обере, він має виконувати свої посадові обов'язки. Багато хто з нинішніх можновладців просто не розуміє такого підходу».

Ілля Несходовський наголошує: після внесених змін усі важелі впливу на СФР будуть зосереджені в руках міністра фінансів.

«Тож відповідальність за створення та функціонування служби, прописування процедур її діяльності лежатиме на голові відомства. Так само обов'язком міністра фінансів буде контролювати, щоб діяльність Служби фінансових розслідувань відповідала завданням, які перед нею ставлять, зокрема, чи не чиниться тиск на бізнес. І результат, який покаже ця служба, буде результатом очільника Мінфіну. Тож якщо міністр бере на себе цю місію, то він мусить зробити цей орган таким, як його декларують. Бо чесна і незаангажована Служба фінансових розслідувань необхідна суспільству».

Податкова міліція в жодному вигляді не виконувала функцію податкового контролю. Навпаки, це був орган, який «кришував» усі злочинні схеми, пов'язані з контрабандою, який на замовлення знищував бізнес. Податкова керувала роботою конвертаційних центрів, більше того, так звані «податківці» самі створюва-

ли ці центри. Однак коли СФР запроцює, рішення щодо її повного підпорядкування Мінфіну необхідно буде відкоригувати, зокрема внести зміни з приводу формування конкурсної комісії», — вважає Несходовський.

Додамо, з нового законопроекту зникла підслідність за такими статтями, як невіплата зарплати, незаконне заняття гральним бізнесом, незаконний обіг дисків лазерних систем зчитування, а також незаконний збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Громадськість має безліч претензій до тексту, однак попри це в Мінфіні запевняють, що законопроект уже узгоджений з МВФ. Наразі документ поданий на розгляд Національної ради реформ, яка, за оцінками Несходовського, мусить розглянути його до кінця березня.

Кіра ВІНОГРАДОВА

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

«За діяльністю Служби фінансових розслідувань має бути контроль з боку суспільства»

Геннадій РЯБЦЕВ,
член Економічного
дискусійного клубу:

«Ефективність роботи Служби фінансових розслідувань залежатиме від того, які завдання ставитимуть перед цим органом. Якщо ця служба зосередиться на вибиванні грошей, до чого, власне, зводилася діяльність податкової міліції, то зрозуміло, що її роль буде деструктивною. У такому разі очікування суспільства вкотре не справдяться. Але Україні потрібен орган, який би займався фінансовими розслідуваннями. Бо саме у фінансовій сфері у нас найбільші проблеми і втрати. А щоб такий необхідний інструмент не перетворився на сумнозвісну податкову міліцію, мусить бути контроль з боку інституцій громадянського суспільства. Саме громадськість не повинна дозволити СФР робити речі, які суперечать закону».

ТЕПЕР КАБМІН САМ БУДЕ ВИЗНАЧАТИ, СКІЛЬКИ «ШТИКІВ» ЙОМУ ПОТРІБНО ДЛЯ «ДІАЛОГУ» З БІЗНЕСОМ! З ЧИМ БОРОЛИСЬ, НА ТЕ Й НАПОРОЛИСЬ

лізу і менеджменту політики Микола Спіридонов.

Зазначимо, версія законопроекту про створення Служби фінансових розслідувань, ухвалена урядом, порівняно з початковим варіантом зазнала істотних змін, зокрема процедурних. Так, у процесі доопрацювання відмовилися від фіксування граничної кількості співробітників служби. У попередньому варіанті документа йшлося, що штат не повинен перевищувати 2,5 тис. осіб, з яких не менше як 500 співробітників мали б спецзвання. Нині передбачено, що чисельність працівників служби визначатиме уряд, і «вона може змінюватися залежно від рівня злочинності».

тати, — зауважує директор Інституту соціально-економічної трансформації, експерт «Реанімаційного пакету реформ» Ілля Несходовський. — Тож цю норму можна буде використовувати, щоб без пояснень та належних процедур, спираючись лише на суб'єктивний фактор психологічної оцінки, маніпулювати призначеннями. В результаті склад нового органу формуватиметься з огляду на чиюсь особисті міркування чи інтереси. Усе залежить від того, хто проводитиме психологічне тестування і яке він отримає завдання. Завдяки цьому механізму можна як створити абсолютно чесний орган, не допустивши до роботи людей із корупційними зв'язками, так і повністю дискредиту-

Проект Трудового кодексу, який майже два роки допрацьовували до другого читання, ось-ось винесуть у сесійну залу. Овації недоречні: якщо й попередня редакція документа рясніла нормами, що звужують права працівників, то тепер таких пунктів стало ще більше. Деякі положення законопроекту суперечать Конституції і міжнародним зобов'язанням, які взяла на себе Україна. Втім, Трудовий кодекс можуть ухвалити вже цього року. І тоді хай живуть 12-годинний робочий день, тотальне стеження, життя за нормативними актами, вигаданими роботодавцем, і купа підстав для звільнення.

ЗАКОНИ НЕ УКАЗ

У першому читанні Трудовий кодекс був ухвалений 5 листопада 2015 року. Поліпшити законопроект до другого читання не змогли ні 2160 поправок, ні Меморандум про технічні зауваження до документа від Міжнародної організації праці (МОП). Трудовий кодекс перетворився на безпрецедентний за своєю цинізмом документ, що заганяє людей праці в кабальні умови і дає карт-бланш роботодавцям.

За словами експерта з питань соціальної політики Андрія Павловського, підготовлений до другого читання Трудовий кодекс порушує багато статей Конституції. А з 59 рекомендацій МОП про невідповідність документа міжнародним конвенціям значна частина взагалі не була врахована робочою групою із підготовки кодексу.

«28–29 березня до України приїжджають представники МОП і глобальних профспілок Яап Вінен і Кемаль Озкан, щоб переконати українську владу не ухвалювати поспіхом Трудовий кодекс, доки він не буде виправлений», — розповів експерт «ВВ».

Юрист громадської організації «Трудові ініціативи» Олена Михальченко своєю чергою повідомила, що хоча Міжнародна організація праці є впливовим органом у структурі ООН, українська держава де-факто ігнорує її рекомендації до проекту Трудового кодексу.

«Якщо ми прагнемо досягти європейських стандартів у соціальній сфері, які гарантують стабільний розвиток економіки, необхідно враховувати позицію МОП, аби привести українське трудове законодавство у відповідність до міжнародних норм», — заявила юрист у коментарі «ВВ».

Михальченко також нагадує, що конвенції МОП, ратифіковані Україною, є частиною нашого національного законодавства і тому обов'язкові для виконання. Але розробники Трудового кодексу проігнорували значну частину конвенцій, так само як і вимоги, передбачені в Угоді про асоціацію України з ЄС.

Провідний експерт Центру соціальних і трудових досліджень Віталій Дудін пояснив «ВВ», що одна з директив ЄС зобов'язує Україну ухвалити деякі антидискримінаційні норми, в яких будуть вказані як форми дискримінації, так і способи захисту порушеного права.

«Трудовий кодекс до 15 березня містив ознаки дискримінації за статевою ознакою, віком, наявністю захворювань, сексуальною орієнтацією. Ці моменти прибрали і замість них безхитрисно написали, що забороняється дискримінація за будь-якими ознаками. Нашими судами це може трактуватися по-різному і не завжди на користь працівника», — підкреслив він.

БРЯЗКАЮЧИ КАЙДАНАМИ

Експерти, опитані «ВВ», назвали найрезонансніші норми підготовленого до другого читання проекту Трудового кодексу.

12-годинний робочий день. Ст. 138 кодексу вказує, що робочий день може тривати впродовж 12 годин, хоча в першій редакції пікове навантаження становило лише 10 годин. Утім, як би не хотілося роботодавцю, він не має права змушувати співробітника працювати більше, ніж 40 годин у тиждень.

Тотальний контроль. Роботодавець, згідно зі ст. 29, отримує право контролювати виконання працівниками трудових обов'язків за до-

КАБАЛЬНИЙ КОДЕКС

помогою технічних засобів. І якщо раніше такі заходи були обумовлені особливостями підприємства, то тепер босові варто лише видати нормативний акт, який дозволить йому встановити не тільки відеспостереження, а й «жучки», щоб слухати, про що говорять у колективі, або ж контролювати дописи співробітників у соцмережах.

Строкові договори. Частина друга ст. 35 передбачає можливість роботодавця у будь-якій сфері укладати зі співробітником договір на певний термін, наприклад від місяця до року. При цьому неодноразове переукладання договору не трансформується у безстрокові відносини і не гарантує працівникові стабільну роботу. На цьому акцентувала увагу Міжнародна організація праці в рекомендації 38 до проекту Трудового кодексу. За допомогою строкових договорів можна буде постійно тримати співробітників на гачку, погрожуючи не продовжити контракт.

Нормативні акти роботодавця. Нормативні акти роботодавця видає і сьогодні, але їхня дискреція обмежена. Трудовий кодекс передбачає, що за допомогою таких документів роботодавець може врегулювати майже будь-яке питання трудових відносин на свій розсуд. Порушення нормативних актів роботодавця вважається дисциплінарним вчинком. Грубо кажучи, якщо роботода-

вець запроваджує певний дрес-код, мову спілкування або ставить будь-яку іншу факультативну умову, то за її недотримання передбачена спочатку догана, а потім — звільнення.

Передача співробітника від одного роботодавця до іншого. Ст. 67 проекту передбачає, що працівника можна «віддати в люди» на три місяці. При цьому географія передавання законодавчо не обмежена (може бути інша область або навіть країна), а соціальні гарантії (наприклад надання тимчасового житла) не закріплені. Згідно зі ст. 82 законопроекту, передача від одного роботодавця до іншого може бути безстроковою, але для цього знадобиться згода працівника. Однак якщо людина відмовляється, щоб її передавали, вона наражається на звільнення.

Звільнення. У проекті Трудового кодексу міститься надмірна кількість нечітких визначень підстав для звільнення з ініціативи роботодавця. Так, п. 2 ч. 2 ст. 92 передбачає звільнення працівника у разі розголошення комерційної інформації. Під цей пункт можуть підпасти будь-які відомості організаційного, технічного або іншого характеру, наприклад за розголошення розміру його заробітної плати або внутрішнього трудового розпорядку компанії. Недостатня кваліфікація працівника, що підтверджується результатами не тільки атестації,

а й іншими доказами, також може стати приводом для звільнення. А ухилення від обов'язкового профілактичного щеплення або періодичного медичного огляду (ч. 3 ст. 93) загрожує розірванням трудового договору без попередження.

Робота понад усе. Роботодавець одноосібно може закріпити в трудовому договорі обов'язок працювати в дні державних і релігійних свят (ч. 3 ст. 312). А залучити людину до надурочних робіт стане значно легше — головне, вибити з нього згоду. Слово профспілок у цьому випадку буде вже не потрібне.

Часткова виплата зарплат. У проекті Трудового кодексу з'явилося сумнівне поняття «припинення трудових відносин», згідно з яким роботодавець має право лише частково виплачувати зарплатню. Також воно може застосовуватися, якщо працівник, наприклад, бере участь у страйку (ст. 70).

Це далеко не повний перелік положень, які звужують права найманих працівників. Законотворці під приводом вимог МВФ зробити український ринок праці гнучкішим спробують проштовхнути Трудовий кодекс, який відсуває профспілки на узбіччя, дає цілковиті права роботодавцям, а співробітникам залишає обмежений інструмент для захисту своїх прав.

Альона ПОТАЄВА

ЕКСПЕРТНА ДУМКА

«До кінця квітня Трудовий кодекс хочуть винести в сесійну залу»

Андрій ПАВЛОВСЬКИЙ,
експерт з питань
соціальної політики:

«У країнах Європи зміни до трудового законодавства викликають масові протести. Там людей на вулиці виводять не політики, а профспілки. У нас же незалежні профспілки наразі в зародковому стані, а старі організації, що залишилися з радянських часів, перебувають у летаргічному сні, будучи абсолютно залежними від влади.

А влада поспішає. До кінця квітня Трудовий кодекс хочуть винести в сесійну залу. Голоси за законопроект знайдуться: ми розуміємо, що головними замовниками Трудового кодексу є «роботодавці» з БПП, «Народ-

ного фронту» і «Опозиційного блоку». Однак ухвалення документа в такій редакції може збільшити соціальну напругу і призвести до масових акцій протесту».

«Ідеальним варіантом могла б стати модернізація чинного КЗпП»

Олена МИХАЛЬЧЕНКО,
юрист громадської організації
«Трудові ініціативи»:

«Трудовий кодекс працюватиме на великий бізнес і великий капітал, значно звужуючи права найманих працівників. Тому громадські організації та об'єднання роботодавців схиляються до думки, що ідеальним варіантом, який задовольнить усіх учасників процесу, могла б стати модернізація чинного КЗпП. Нині він зберігає паритет між працівником і роботодавцем, дає можливість

співробітникові захистити свої права через колективні переговори і профспілки. КЗпП зрозумілий усім учасникам трудових відносин, зокрема суддям. Однак до нього слід внести певні зміни, прибрати застарілі норми, щоб він відповідав реаліям. На це знадобиться від двох до шести місяців, але так ми отримаємо закон, який би задовольняв усі зацікавлені сторони».

«Влада обрала модель, розраховану на країни третього світу»

Віталій ДУДІН,
провідний експерт
Центру соціальних
і трудових досліджень:

«Сьогодні багато хто говорить, що нібито КЗпП — це остання барикада, яка утримує інвесторів від приходу в Україну. Мовляв,

іноземці не хочуть працювати з таким негнучким трудовим законодавством, яке перешкоджає звільненню винного працівника або масовому скороченню. На думку розробників Трудового кодексу, усунення існуючих недоліків дозволить інвесторам ринути в Україну. Але це не так. Згідно з даними досліджень, які проводили МВФ і Міжнародна організація праці, гнучкість ринку праці не впливає на активізацію економіки, не зменшує рівень безробіття у середньостроковій перспективі та не збільшує продуктивність праці.

В Україні знижені розміри єдиного соціального внеску, і держава повинна була думати, як поліпшити доступність кредитів, адміністрування податкової системи і як активізувати споживчий попит. Замість цього влада обрала модель, розраховану на країни третього світу: чим менша захищеність, тим більше інвестицій».

Улітку 2015 року в Україні було розформовано Державну автоінспекцію. У МВД запевняли, що обов'язки даїшників, про корумпованість яких досі ходять легенди, виконуватимуть патрульні поліцейські. Тоді ж був прийнятий Закон «Про автофіксацію порушень ПДР», згідно з яким на дорогах планували встановити спеціальні відеосистеми. Однак не минуло й двох років, як у МВС заговорили про створення окремого підрозділу Нацполіції, який би відповідав за контроль правопорядку на автошляхах.

Камер автофіксації так і не побачили, а голова МВС Аваков заявив, мовляв, наразі «це не є найактуальнішим питанням».

Отже, новий силовий підрозділ називатиметься «Дорожно-патрульна поліція». Планується, що до його складу увійде близько двох тисяч осіб, не рахуючи членів керівного апарату. Дорожні поліцейські чергуватимуть на трасах міжнародного і національного значення із високим швидкісним режимом (до 110 км за годину). У відомстві Авакова обіцяють, що до вересня співробітники підрозділу мають вийти на автошляхи Київської та Одеської областей, а в усіх інших регіонах служба запрацює на повну силу до кінця року. Дорожні патрулі чергуватимуть, зокрема, на стаціонарних постах (в Україні їх близько 70), успадкованих від даїшників, а їхні авто обіцяють обладнати системами фіксації перевищення швидкості.

До слова, у МВС визнають, що відколи була ліквідована ДАІ, кількість ДТП зросла. Наприклад, згідно з даними Управління безпеки дорожнього руху, за перше півріччя минулого року на дорогах сталося на 20% більше аварій, ніж за аналогічний період 2015-го (72 тисячі аварій проти 60 тисяч відповідно).

Президент Української федерації професіоналів безпеки Сергій Шабовта нагадує: міністр внутрішніх справ Аваков — не перший, хто вдається до розформування підрозділу, що відповідає за безпеку руху.

«Так, у 2005 році за президентства Віктора Ющенка теж спробували ліквідувати ДАІ, і аварійність тоді також зросла. На жаль, Аваков припустився тієї ж помилки. Наступним кроком, певно, буде відновлення роботи раніше розпущених спецпідрозділів з боротьби з організованою злочинністю, бо в цій сфері

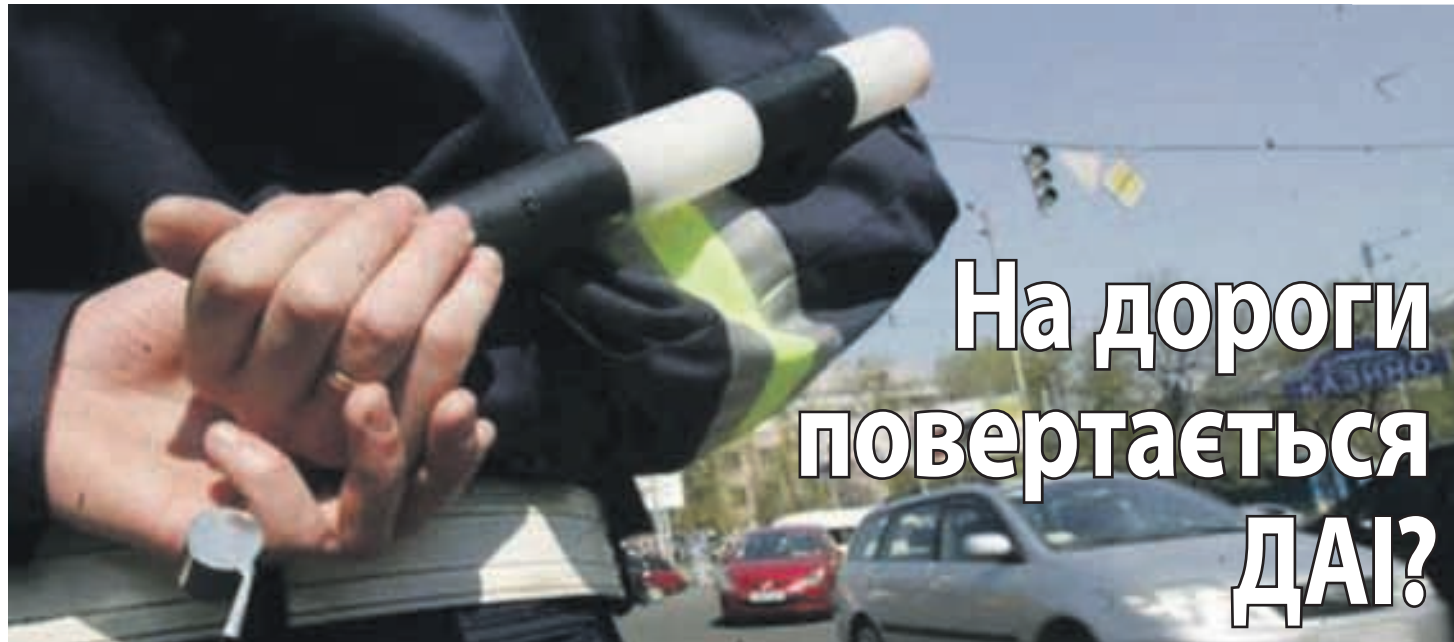

НАРАЗІ НЕ ЙДЕТЬСЯ ПРО ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ, ЩОБ ПДР НЕ МІГ ПОРУШУВАТИ НІХТО — НІ МІНІСТР, НІ ПРОСТІЙ ГРОМАДЯНИН

ситуація теж є критичною», — каже Шабовта, додаючи, що реанімація цих відомств вимагатиме величезних бюджетних затрат.

Член експертної групи «Поліція під контролем» Борис Малишев нагадує: ДАІ було ліквідовано з двох причин. Першою є надзвичайно високий рівень корупції у цьому підрозділі: за соціологічними опитуваннями 2015 року, найчастіше українці стикалися із проявами корупції саме під час контактування зі співробітниками Державтоінспекції. По-друге, передбачалося, що таку функцію ДАІ, як контроль за дотриманням правил дорожнього руху, замінить автофіксація.

«Відповідний закон передбачав встановлення на дорогах спеціальних систем, які б автоматично фіксували порушення ПДР, і на підставі цього власникам авто мали надсилати протоколи щодо сплати штрафу. У такий спосіб ми могли б обійти корупційний момент,

СТВОРЕННЯ ДОРОЖНЬОЇ ПОЛІЦІЇ Є КАПІТУЛЯЦІЄЮ КЕРІВНИКІВ МВС І НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПЕРЕД АВТОМАТИЧНОЮ ФІКСАЦІЄЮ ПДР, ХОЧА ЦЕ — ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУЧАСНИЙ ДОСВІД

яким є, з огляду на негативну укорінену традицію, контактування правоохоронця з порушником. Та на практиці нічого не було зроблено. Створення дорожньої поліції є капітуляцією керівників МВС і Національної поліції перед автоматичною фіксацією порушень ПДР, хоча це — європейський сучасний досвід.

Зазначимо, наприкінці лютого Арсен Аваков сказав, що встановлення систем автофіксації відкладається, оскільки це потребує мільярдних інвестицій.

«Звичайно, це дорого: треба закупити і встановити відеокамери, підключити їх до єдиного сервісного центру, налагодити комунікацію та обслуговування системи, — пояснює Малишев. — Але що заважало за майже два роки від моменту ухвалення закону розмістити ці системи хоча б у найбільших містах чи на найнебезпечніших перехрестях? На створення дорожньої поліції також потрібні чималі кошти, але про ці витрати нині чомусь не говорять.

правопорядок і разом з тим фіксуватимуть порушення ПДР. А потім з'ясувалося, що останню функцію у них забирають і передають іншому підрозділу. Це свідчить про непродуманість дій керівництвом МВС», — вважає Малишев.

А ось експерт із питань законодавчого забезпечення безпеки дорожнього руху Володимир Караваєв вважає ідею створення дорожньої поліції необхідною і доцільною, оскільки, на його думку, патрульні поліцейські не можуть одночасно охоплювати весь спектр суспільних стосунків.

«Ім потрібно боротися з бандитизмом, крадіжками тощо. Тим часом сфера безпеки дорожнього руху є такою широкою, що потрібна спеціальна служба, яка куруватиме ці питання. Тим більше, що протяжність доріг в Україні становить 170 тисяч кілометрів.

Однак дорожні патрулі мусять виконувати не лише каральні, а й превентивні функції, тобто упереджувати порушення ПДР, надавати водіям необхідну допомогу, вивчати місця, де стається найбільше аварій, провадити наукову роботу», — зазначає Караваєв.

Конкурс для відбору кандидатів, які служитимуть у дорожній поліції, уже стартував. У ньому можуть взяти участь люди віком 21–35 років, які мають повну середню чи вищу освіту (спеціалізована не обов'язкова). Подати заявки для участі в конкурсі можна до 18 квітня. Відбір завершиться до 30 червня. Далі протягом 15 тижнів триватиме навчання, з тим — практика у лавах патрульної служби.

«Для того щоб якісно підготувати дорожнього інспектора, потрібно щонайменше півроку — у нас дуже широка відповідна законодавча база. Тому можна очікувати, що дорожні поліцейські не матимуть необхідних знань і навичок», — зауважує Караваєв.

До слова, участь у конкурсі зможуть взяти й колишні співробітники ДАІ та спецпідрозділу «Кобра».

«Але цьому мусить передувати перевірка їхніх е-декларацій. Не всі працівники ДАІ були хабарниками. Однак треба акцентувати увагу на тому, що в дорожній поліції діятиме спеціальний підрозділ — служба внутрішньої безпеки. Він, зокрема, має перевіряти поліцейських на добросовісність під час проходження ними служби, розглядати скарги громадян. Як буде на практиці, поки невідомо», — каже Борис Малишев.

Вікторія ЧАЙКА

ДУМКА ЕКСПЕРТА

«Чинне законодавство не дасть змоги ефективно боротися за зменшення кількості ДТП»

Володимир КАРАВАЄВ,
експерт із питань
законодавчого забезпечення
безпеки дорожнього руху:

«Наразі в Україні діє Закон «Про дорожній рух», ухвалений ще в 1990-х роках. Але його положення уже неактуальні, хоча б тому, що тоді інтенсивність дорожнього руху була значно нижчою. Загалом відтоді законодавство, що впливає на безпеку дорожнього руху, змінювали точково, на рівні рішень про збільшення штрафів за нетверезе водіння.

Чинне законодавство не дасть змоги новоствореній дорожній поліції ефективно виконувати свої функції, зокрема боротися зі зменшенням кількості ДТП. Змінити ситуацію на українських автошляхах дозволить ухвалення законопроекту №5184 «Про дорожній рух та його безпеку». Громадськість уже охрестила його «дорожньою Конституцією».

Найголовніше те, що законопроект передбачає зміну принципу господарського керування сферою дорожнього руху, бо на сьогодні це є найслабшою ланкою. Планується створення єдиного органу, який координуватиме всі відносини у цій галузі.

Нині всі питання безпеки дорожнього руху має вирішувати Кабмін, але уряд відсторонився від цих обов'язків. Так, чинне законодавство закріплює ті чи інші функції у цій сфері за різними відомствами. Але вони часто не узгоджують свої дії, і доходить до такого безглуздя, коли, наприклад, проклали дорогу, а вже завтра з'являються комунальні служби, які її розкопують.

Також цей законопроект передбачає зміну відносин між елементами системи «людина-автомобіль-дорога». Наприклад, змінюється підхід до визначення технічного стану автомобіля.

Передбачена нова система підготовки водіїв, складання іспитів, проведення психофізіологічної експертизи. Там прописано все до дрібниць. Робота над законопроектом тривала протягом трьох років. Якщо його не ухвалить, ситуація на дорогах у нас найближчим часом не зміниться на краще».

Страхи Олександра Григоровича

Марші «недармоїдів», що охопили всю Білорусь, показали справжнє обличчя Олександра Лукашенка. У республіці відновили репресії проти активістів. «Вічний президент», який раніше намагався робити кроки в бік демократії, наочно продемонстрував, що за владу він триматиметься руками і ногами, використовуючи, зокрема, російські «методички» про причетність до протестів українських «бойовиків».

За розрахунками Лукашенка, так званий податок на дармоїдство, який він запровадив у Білорусі в квітні 2015-го, мав торкнутися «кількох тисяч осіб». Однак близько 400 тисяч громадян країни, які постраждали через масові скорочення, опинилися під прицілом влади — від них тепер вимагають заплатити кругленьку суму.

Торік у Білорусі було звільнено на 100 тисяч осіб більше, ніж прийнято на роботу. Тому люди й вийшли на вулиці з вимогою скасувати президентський декрет №3 «Про попередження соціального утриманства», згідно з яким ті, хто не працює більше як 183 дні на рік, повинні платити щорічний збір близько 200 євро «за участь у держвидатках». Протестувальники буквально на кожному мітингу скандували: «Лукашенко, йди геть!»

Однак Олександр Григорович не дарма тримає кермо білоруської влади вже 23 роки. У закон про податок на дармоїдство нині вносяться поправки, а паралельно в автозакі пакують учасників акцій протесту, проводять обшуки в їхніх будинках і інкримінують їм надумані звинувачення аж до тероризму.

А щоб свідомі громадяни не зневірилися у правильному курсі дорогого президента, по телебаченню показали фільм «Дзвінок другові», в якому невдоволеним закинули підготовку білоруського Майдану.

Посилити легенду вирішив сам Лукашенко, розповівши про затриманих бойовиків, які пройшли вишкіл у тренувальних таборах в Україні.

«Один із таборів був у районі Бобруйська і Осиповичів. Решта — в Україні, а також у Литві чи в Польщі, — поділився президент республіки. — Гроші йшли через Польщу і Литву до нас. Ми буквально в ці години затримали кілька десятків бойовиків, які готували провокацію зі зброєю».

А потім він пообіцяв не допустити українсько-го сценарію у своїй країні.

Бажання Лукашенка цілком зрозумілі — просидіти на своєму троні до кінця життя, а потім передати престол синові Миколці. Однак він навіть не хоче замислюватися про те, що в Білорусі Росія уже реалізує свої плани, які до болю нагадують події останніх 3–5 років в Україні. Янукович так само, як і Лукашенко, був і залишається вірним сателітом Кремля. Але варто було йому бодай спробувати хитнутися у бік Європи, як Росія відразу починала проти України торговельні війни або вела «гри» з газом.

Те саме відбувається у Білорусі. І те, що люди виходять на масові акції протесту, Лукашенко вже лякає. Бо точнісінько так само в Україні люди виходили на Майдан — не заради політики чи політиків, а заради майбутнього свого і своїх дітей. Але якщо Янукович утік, то Лукашенко не наживає п'ятами, тобто його простіше буде ліквідувати. А далі Росія за перевіреним сценарієм знайде привід, аби ввести війська в Білорусь.

Одного не розуміє Олександр Григорович: не від свого народу потрібно відгороджуватися, а від Кремля, який у країнах, які посміли обрати незалежний від РФ шлях, створює раковий пухлини на кшталт Придністров'я, Південної Осетії, Абхазії та Донбасу.

Аріна МАРТОВА

ЗВ'ЯЗКИ НА КРОВІ

У кожній резонансній події — чи то теракт, вбивство політика чи вибух складів — є своя причина. Збираючи кривавий урожай, організатори переслідують свою мету. Однак значно важливішими за причини є наслідки і зроблені висновки.

ЛОНДОНСЬКИЙ ТЕРАКТ І ВІДКЛАДЕНИЙ РЕФЕРЕНДУМ

22 березня, через рік після теракту в Брюсселі, громадянин Великобританії Халід Масуд на Вестмінстерському мосту в Лондоні врізався у натовп пішоходів, після чого пішов до парламенту, завдаючи перехожим ножових поранень. Намагаючись прорватися всередину будівлі, нападник убив поліцейського. Терориста застрелили, однак внаслідок його дій загинули п'ятеро людей, ще близько 40 отримали поранення. Відповідальність за скоєне в Лондоні взяла на себе «Ісламська держава», проголосивши Халіда Масуда своїм солдатом.

Безумовно, «ІД» вигідно нагнати паніку в Європі, надто з огляду на втрати ісламістського угруповання у Сирії та Іраку. Однак це не означає, що Масуд був членом цієї організації. Експерти відзначають, що інформація про визнання лондонського теракту справою рук «ІД» не рясніла фактами з біографії новоспеченого «солдата». Це свідчить про те, що «Ісламська держава» не доручала і не сприяла нападу Масуда на пішоходів і поліцейських. Тоді виходить, що він сам вважав теракт за допомогою автомобіля оптимальним для досягнення максимальної кількості людських жертв.

Примітно, що наступного дня після лондонського теракту в бельгійському місті Антверпен виходець із Північної Африки теж спробував врізатися машиною у пішоходів на мосту. Добре, що обійшлося без жертв.

Наразі охорона правопорядку і пильність спецслужб у європейських містах посилені. Справді, терактам складно запобігти, але їх наслідки можна мінімізувати, що й роблять європейці.

Лондонська трагедія згуртувала Великобританію, яка після «Брексіта» проходить перевірку на міцність. Шотландія, яка напередодні теракту активно обговорювала проведення референдуму про вихід зі складу Об'єднаного королівства, на знак солідарності з англійцями призупинила цей процес. Такий шляхетний жест, за великим рахунком, вигідний і Шотландії, і Великобританії. Адже призначений на вересень 2017-го плебісцит у Шотландії ще не означає, що її відразу візьмуть у ЄС замість Об'єднаного

королівства. А для Великобританії це непоганий шанс не допустити дроблення держави.

НАДТО ЗРУЧНА «РУКА МОСКВИ»

Резонансні події, що минулого тижня приголомшили Україну, пов'язують із «рукою Москви». Справді, і вибухи на складі боєприпасів у Балаклії Харківської області, і вбивство в центрі Києва экс-депутата Держдуми Дениса Вороненкова, який переїхав з усією родиною до України і дав свідчення проти Януковича, цій самій «руці» країни-агресора дуже навіть на руку. Однак тут важлива не так риторика вищих чиновників, котрі, надуваючи щоки, обіцяють знайти і покарати винних, як причина, з якої ці події стали можливими.

Основною версією пожежі, що призвела до детонації снарядів на найбільшому в Європі складі боєприпасів, офіційно вважають диверсію. Цієї версії дотримуються військовий прокурор Анатолій Матіос, міністр оборони Степан Полторак, глава СБУ Василь Грицак і президент країни Петро Порошенко.

«Є свідки, які бачили, як на складі 65-го арсеналу з літального апарату скинули засоби, які ініціювали пізніше вибухи і детонацію», — зазначив глава СБУ.

Відразу згадується, що в 2015-му пожежа за схожих обставин трапилася на складі боєприпасів у Сватовому, розташованому неподалік зони АТО. Той інцидент теж був кваліфікований як диверсія, хоча так само відпрацьовувалася версія службової недбалості.

Утім, якщо вже й говорити про недбалість, то насамперед про її наявність у вищих ешелонах влади. Адже за три роки війни керівництво силових відомств не здогадалося розсередити склади боє-

припасів і забезпечити їх належне зберігання. Як не спромоглася налагодити виробництво снарядів на українських заводах і зробити так, щоб диверсанти не розгулювали Україною, як у Москві Тверською.

У вбивстві Вороненкова вочевидь простежується російський слід. Однак сто відсотково гарантувати, що це політичне замовлення, теж передчасно. Водночас воно співпало з річницею смерті Бориса Березовського, а Путін у день вбивства колишнього депутата від КПРФ несподівано відвідав виставу «Остання жертва».

Та це все лірика, яку експертна спільнота постаралася зв'язати із зацікавленістю Кремля у ліквідації мало не головного свідка в справі Януковича. І сьогодні мало хто згадує, що Вороненков голосував у Думі за приєднання Криму до РФ, радів з того, що на карті світу з'явилася нова держава Новоросія, і що йому приписували дружбу з помічником Путіна Владиславом Сурковим... Тепер він став мучеником, якому український політикум великодушно відвів місце в одному ряду зі Степаном Бандерою.

Петро Порошенко назвав подію актом державного тероризму з боку Росії і побачив «почерк російських спецслужб».

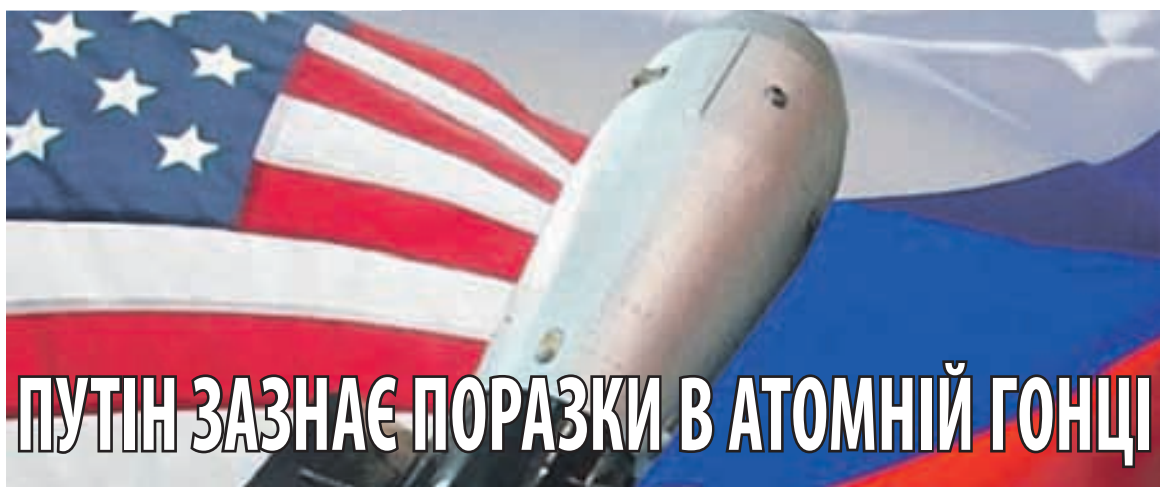
Ворога не можна ні недооцінювати, ні переоцінювати. У ФСБ, на щирий наш жаль, уміють працювати так, аби не залишити слідів. А тут кілер вирішив похизуватися: кросівки червоні взув, посвідчення особи прихопив, не вибрав завчасно місця для здійснення задуманого, а довго машиною катався за Вороненковим, щоб за найбільш невдалих обставин вбити врешті-решт экс-депутата, не залишивши собі шляху для відступу. Уявити, що навчений диверсант погодився на роль смертника, доволі складно. Але також неможливо зрозуміти, чому такого важливого свідка, як Вороненков, який володів серйозним масивом інформації не лише про «подвиги» Януковича, а й про причетність російських спецслужб і особисто Путіна до війни в Україні, так погано охороняли. Чому наші спецслужби можуть лише за фактом доповідати про подію, а не запобігати злочинам і не виявляти людей, які працюють на ворога?

Порошенко сказав, що розслідування убивства Вороненкова має стати справою честі для українських спецслужб. Практично те саме він говорив про смерть Павла Шеремета. Та віз і нині там...

Криваві жертви надто часто використовуються для політичних маніпуляцій. І, як би не хотілося, мертвих не можна повернути до життя. Свідчення, які Вороненков давав генпрокурору Юрію Луценку, в суді використати не зможуть, оскільки вони не закріплені судовим допитом. Отже, з юридичної точки зору, він став марною жертвою, на смерті якого спробують зіграти обидві сторони. Українська влада, яка часто прикриває свої дії і бездіяльність втручанням «руки Кремля», заявить на весь світ про ще один кричущий факт путінізму. Росія ж, своєю чергою, намагатиметься виставити Україну як державу, небезпечну для відвідувань і життя.

Антоніна МІРОШНИЧЕНКО

ЗА ТРИ РОКИ ВІЙНИ КЕРІВНИЦТВО СИЛОВИХ ВІДОМСТВ НЕ ЗДОГАДАЛОСЯ РОЗСЕРЕДИТИ СКЛАДИ БОЄПРИПАСІВ, ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЇХ НАЛЕЖНЕ ЗБЕРІГАННЯ, НАЛАГОДИТИ ВИРОБНИЦТВО СНАРЯДІВ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗАВОДАХ І ЗРОБИТИ ТАК, ЩОБ ДИВЕРСАНТИ НЕ РОЗГУЛЮВАЛИ УКРАЇНОЮ, ЯК У МОСКВІ ТВЕРСЬКОЮ

ПУТІН ЗАЗНАЄ ПОРАЗКИ В АТОМНІЙ ГОНЦІ

Майбутня модернізація американської атомної зброї стурбувала Росію, економіка якої розповзається по швах.

Радісна пісня, яку наспівував Кремль в очікуванні медового місяця із президентом США Дональдом Трампом, вщує як далеке відлуння. Натомість зростає занепокоєння з приводу нових труднощів у відносинах із Вашингтоном.

Ті поодинокі сигнали, які Москва отримала від нової американської адміністрації, звучать невтішно для російських вух. Трамп прагне заручитися підтримкою для нарощування оборонного бюджету до 54 млрд доларів. Він також посилює тиск на європейські країни — члени НАТО, щоб ті найближчими роками не скупчилися на озброєння.

Необхідність збільшення західних військових бюджетів пояснюється тим, що чимало політиків і військових застерігають про небезпеку з боку Росії, яка поводить військові операції, ніж будь-коли з моменту розпаду Радянського Союзу.

Від 2011-го до 2015 року російські видатки на оборону збільшилися більше як удвічі. Торік витрати на військову сферу склали близько 30% російського бюджету. Значна частина цих грошей йде на програму озброєння вартістю близько 700 млрд доларів, яка стартувала в 2011 році і має бути завершена в 2020-му.

Нова військово-політична лінія РФ викликає занепокоєння у сусідніх країнах.

«Цього року відбудуться чергові масштабні російські військові навчання «Захід», і ми з попереднього разу знаємо, про що там йдеться: про напад на НАТО», — сказав нещодавно міністр оборони Естонії Маргус Цахкна газеті Jyllands-Posten.

Але в абсолютному вираженні військова міць Росії є незначною порівняно з тими ресурсами, якими володіють США і НАТО.

«Баланс сил у старому розумінні немає. Росії бракує тих потужностей, які є у НАТО», — каже викладач Академії оборони Данії, експерт з Росії, колишній військовий аташе Королівства Данії в Україні Клаус Матісен.

ЗАПІЗНІЛІ ПРОГРАМИ

У свіжому звіті, опублікованому в журналі Economist, підраховано, що альянс НАТО в 2016 році витратив 918,3 млрд доларів, з яких 664 млрд доларів забезпечили США, тобто дві третини від усієї суми.

Точний розмір військового бюджету Росії обговорюється, але, згідно з розрахунками Стокгольмського інституту дослідження проблем світу SIPRI, 2015 року він становив близько 66,4 млрд доларів, тобто менше як одна десята частини бюджету НАТО.

Попри те, що росіяни щосили намагаються переконати світ у своїй військовій могутності, у аналітиків не такий поганий зір, щоб не помічати великого дір у сири. На це вказують, наприклад, затримки в розробці низки нових систем озброєнь.

ськово-морського аналізу, оцінюючи російські військові реформи.

Єдиний авіаносець росіян «Адмірал Кузнецов» є дуже гарною ілюстрацією цих проблем. Корабель, який був сконструйований наприкінці 1970-х років і спочатку називався «Леонід Брежнев», нещодавно на шляху з Мурманська до берегів Сирії почав «кашляти» і пускати шлейф диму. Після повернення авіаносця додому було оголошено, що він підлягає великій модернізації, а отже, буде виведений з ладу на найближчі два роки.

ЗАГРОЗА ГОНКИ ОЗБРОЄНЬ

Хоча перевага звичайних озброєнь на користь НАТО є очевидною, Росії поки вдається зберігати паритет із США у сфері ядерної зброї. Але потенційно це питання може стати надзвичайно вразливим для Кремля.

Останній договір щодо скорочення озброєнь, чинний до 2021 року, встановлює верхню межу кількості ядерних ракет дальньої

ВІД 2011-ГО ДО 2015 РОКУ РОСІЙСЬКІ ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ ЗБІЛЬШИЛИСЯ БІЛЬШЕ ЯК УДВІЧІ. ТОРІК ВИТРАТИ НА ВІЙСЬКОВУ СФЕРУ СКЛАЛИ БЛИЗЬКО 30% РОСІЙСЬКОГО БЮДЖЕТУ

Так, розвиток нового класу підводних човнів «Ясень» відбувається повільніше, ніж було заявлено на початках. Проект із розробки нового стратегічного бомбардувальника, який має замінити важкий Ту-160, створений ще в 1970-ті роки, відкладений на невизначений час. Розробка нового покоління винищувачів Сухий Т-50 теж затримується.

А тепер на горизонті з'явилися нові неприємності. Бо Дональд Трамп, якщо вірити його словам, має намір взятися за модернізацію американського флоту і нарощування ударних ядерних сил країни. І те, і інше є дуже проблематичним для росіян.

Щодо військово-морської сфери, то за 25 років з моменту розпаду Радянського Союзу Росії поспіхом довелося відмовитися від амбіцій володіти могутнім океанським флотом.

«На практиці російський флот діє лише на мілководді й фокусується на захисті прибережних вод і узбережжя», — констатує Майкл Кофман, американський військово-морський експерт із Центру вій-

дії, що загалом є сприятливим для Москви. Але ніхто не знає, чи захочуть США під керівництвом Трампа продовжувати цей договір на тих самих умовах.

Також можна прогнозувати зміни в питанні наземних ракет середньої дальності, які від 1987 року були заборонені так званним договором РСМД. Але Росія вочевидь порушила угоду, оснастивши свої підрозділи наземними ядерними ракетами.

Усе це може запустити гонку озброєнь, шанси на перемогу в якій у росіян майже нульові.

«Росія ризикує стати учасником гонки атомних озброєнь, яку її економіка довго не витримає», — говорить Клаус Матісен із Академії оборони.

Уже ніні чуто, як натужно тріщить російський бюджет: у грудні було оголошено, що військові витрати в 2017 році будуть знижені на 6% порівняно з минулим роком.

Поль Фундер ЛАРСЕН, Jyllands-Posten, Данія (Матеріал публікується зі скороченнями)

Росія опускає «картонну завісу»

Відразу після анексії Криму російська влада вжила заходів щодо обмеження виїзду за кордон співробітників правоохоронних органів, військових, суддів і чиновників. Про це тоді багато писали, але згодом забули. Тим часом, крім співробітників ФСБ, кільком мільйонам чиновників і службовців у 2014 році відмовили у виїзді з країни.

За три роки люди звикли до цих протиправних обмежень — і влада, судячи з усього, вирішила, що їх можна «мовчки» узаконити. Тим більше що в лютому 2017 року російська влада відкрила останню «лазівку» — через білоруський кордон. Так що обійти обмеження на виїзд уже не вийде.

ЇЗДИТИ ЗАБОРОНЕНО

У минулому скликанні Держдуми був такий депутат від ЛДПР Дмитро Носов. На жаль, на відміну від автора «Незнайки», він не був дитячим письменником — він писав закони. Точніше, вносив проекти законів, які йому надсилали чи то зі Старої площі, чи то з Луб'янки. І восени 2015 року він запропонував заборонити поліцейським їздити за кордон.

Тоді такий крок визнали передчасним. Навіть неформальна заборона викликала роздратування. Особисто знаю одного співробітника поліції, дочка якого навчалася в країні, де освіта для іноземних студентів, які знають державну мову, безкоштовна. Коли він зібрався відвідати дитину, йому довелося писати прохання на ім'я міністра, інакше — звільнення. Відповідь надійшла: «Відмовити». Він дуже лаявся, хотів навіть поїхати через Білорусь (тоді ще можна було), але врешті-решт змирився. Тепер, мабуть, змирилися усі його колеги.

І ось старий законопроект витягли із засівок Держдуми. Заборону на виїзд уже схвалив уряд, невдовзі за неї голосуватимуть. І голосів тих критиків, які пропонують внести до проекту закону поправки, що обмежують виїзд лише мізерній кількості носіїв держтаємниці, вочевидь ніхто не почує. Залишати межі країни законодавчо заборонять абсолютній більшості співробітників поліції.

ПЕРША ЛАСТІВКА?

Чи вдоволяться влада, наклавши заборону на виїзд за кордон лише для поліцейських? Навряд. Адже йдеться не про якусь

нововведення, а про стратегічну лінію, яку російська влада почала впроваджувати ще до анексії Криму, заборонивши співробітникам ФСБ залишати країну без дозволу на те керівництва служби.

Потім, коли почалося «пост-кримське» протистояння із Заходом, такі самі обмеження наклали і на суддів, урядовців (якщо не йшлося про офіційні відрядження), співробітників прокуратури і Слідчого комітету і, певна річ, військових.

Якщо нині, по двох роках паузи, обмеження стосовно поліцейських запроваджуються на законодавчому рівні, то всім іншим теж можна приготуватися. Крим, Сочі, дача і риболовля — ось доступні розваги для російських силовиків найближчими роками. Вже не поїдеш навіть до Білорусі, де російська пропаганда раптом виявила націоналізм і ворожість.

ВСІ — НОСІЇ ДЕРЖТАЄМНИЦІ

Не хочеться, але доведеться згадати різноманітні жахачки про виїзні візи та інші можливі обмеження стосовно так званих «пересічних росіян». Поки що залишати країну не можуть лише ті з них, хто не сплатив аліменти, податки або борги, визнані судом.

Але, очевидно, нинішня влада РФ вважає, що всі росіяни є носіями державної таємниці — про те, як можна жити і виживати в країні. Тому виїзд будь-кого з них загрожує обороноздатності держави. Тож нехай краще сидять вдома. І після президентських виборів 2018 року ми, найімовірніше, в цьому переконаємося.

Іван ПРЕОБРАЖЕНСЬКИЙ, Deutsche Welle, Німеччина

НИНІШНЯ ВЛАДА РФ ВВАЖАЄ, ЩО ВСІ РОСІЯНИ Є НОСІЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ — ПРО ТЕ, ЯК МОЖНА ЖИТИ І ВИЖИВАТИ В КРАЇНІ. ТОМУ ВИЇЗД БУДЬ-КОГО З НИХ ЗА КОРДОН ЗАГРОЖУЄ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ДЕРЖАВИ. ТОЖ НЕХАЙ КРАЩЕ СИДЯТЬ ВДОМА

Торік нас неабияк потішили пречудовими мультіками: це і «Зоотрополіс», і «Таємне життя домашніх тварин», черговий «Льодовиковий період», «У пошуках Дорі»... Цьогоріч на глядачів теж чекає чимало сюрпризів. Один із них — анімація «Бебі бос». Це дуже добрий, веселий і, що важливо, оригінальний мультфільм, який буде цікаво переглянути не лише дітям, а й дорослим.

Анімація розповідає про безтурботне життя семирічного Тіма. У нього є люблячі батьки, які кожен вільну хвилину присвячують тільки йому. Весь інший час вони працюють як прокляті у компанії Purru Co — це селекційна лабораторія, де вирощують нові породи собак.

Так би й жили вони втрюх довго і щасливо, якби одного не дуже чудового дня у їхньому будинку не з'явилася новонароджена дитина.

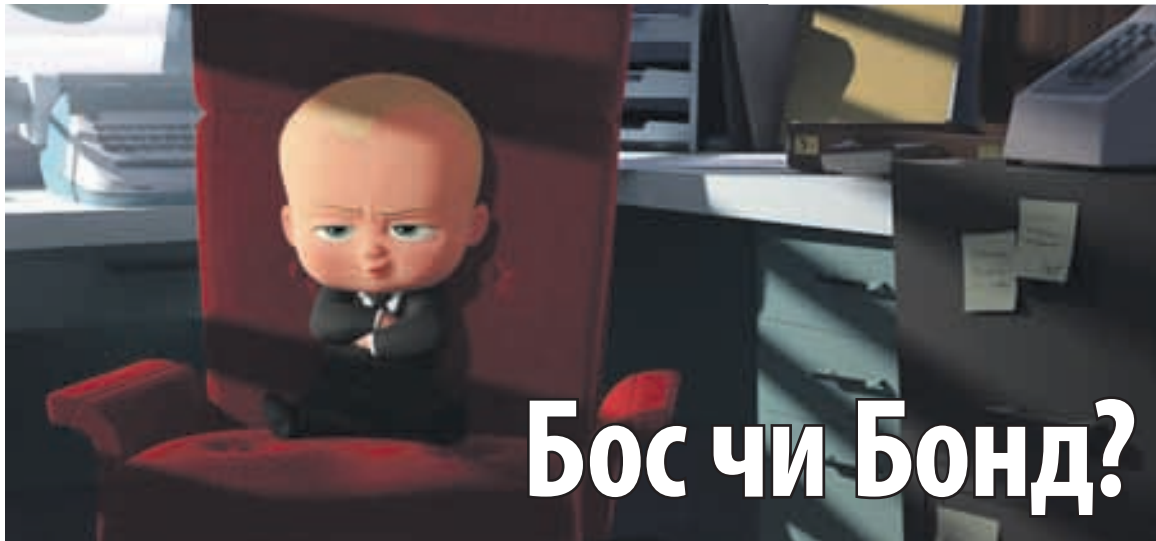
Звісно, відтепер уся увага батьків прикута до малюка. На Тіма не залишається ні сил, ні часу. Цілком природно, що хлопча почало ревнувати маму і тата до нового члена сім'ї. До дуже підрозрілого нового члена сім'ї... Цей

дітвак поводить як справжній бебі бос: він командує парадом у будинку, а ще носить діловий костюм!

Якось Тім почув, як його молодший братик розмовляє телефоном наче дорослий! З'ясувалося, що насправді хлопчисько виконує спецзавдання...

Отож, існує така собі Baby Sorrogation, яка постачає батькам дітей. Так-так, ніяких бузьків, капусти і крамниць. Керують цією корпорацією немовлята-боси, які п'ють чарівне молоко, щоб ніколи не дорослішали.

А тепер про суть завдання: ось-ось Purru Co презентують абсолютно унікальну породу собак, які теж ніколи не подорослішають. Тоді весь світ закохається у ново-

Бос чи Бонд?

модних песиків, а до дітей усі збайдужіють. Бебі бос повинен зірвати презентацію і зберегти баланс любові в світі! Тож малюк мусить стати ледь не Джеймсом Бондом! Чи впорається він із завданням, а також як складатимуться стосунки між немовлям і Тімом? Про це ви дізнаєтеся, переглянувши цю чудову анімацію.

Режисером картини виступив Том МакГрат, відомий за серією мультфільмів «Мадагаскар». Цікаво, що постановник сам дублював персонажів таких відомих стрічок, як «Мегамозок», «Шрек», «Монстри проти прибульців», «Кіт у чоботях»...

Відчувається, що МакГрат просто закоханий у свою роботу, бо інакше не зміг би створити такий неймовірно веселий і, найголовніше, життєвий мультфільм.

Торік нам показали подібний за тематикою мультік під назвою «Лелеки». Ця анімація розповідала про корпорацію лелек, яка з давніх-давен постачала батькам

немовлят. Задумка була блисковою, а ось втілення ідеї — абияке. Творцям «Лелек» не вдалося зачепити глядача за живе. На відміну від творців «Бебі боса».

Цей мультік вирізняється не лише оригінальним сюжетом і яскравою картинкою, а й душевністю. А ще — надзвичайно харизматичними персонажами. І гумор тут просто феєричний!

До речі, цілком вірогідно, що через кілька років буде продовження цього чудового мультфільму. Поза всіма сумнівами, стрічка сподобається глядачам і заробить у прокаті для DreamWorks Animation чималеньку суму.

ЦЕЙ МУЛЬТИК ВИРІЗНЯЄТЬСЯ НЕ ЛИШЕ ОРИГІНАЛЬНИМ СЮЖЕТОМ І ЯСКРАВОЮ КАРТИНКОЮ, А Й ДУШЕВНІСТЮ. А ЩЕ — НАДЗВИЧАЙНО ХАРИЗМАТИЧНИМИ ПЕРСОНАЖАМИ. І ГУМОР ТУТ ПРОСТО ФЕЄРИЧНИЙ

Упродовж наступних кількох місяців нам презентують три довгоочікувані культові телефільми: третій сезон «Твін Пікса», п'ятий сезон «Карткового будиночка» і сьомий сезон «Ігор престолів». Сюжети цих серіалів суворо засекречені: окрім знімальних груп, жодна жива душа в світі не повинна знати, з чого все почнеться і чим завершиться!

26 РОКІВ ОПІСЛЯ

Знаменитий режисер Девід Лінч давно не брався за великі проекти. І тепер зрозуміло чому. Він просто збирався із силами, щоб через 26 років презентувати третій сезон легендарного «Твін Пікса».

Відомо, що показ телефільму стартує 21 травня, і транслюватиме його телемережа Showtime. Загалом нам покажуть 18 епізодів. Президент каналу Девід Невінс натякнув, що це аж ніяк не кінець. Тобто якщо показники серіалу будуть прийнятними, то, цілком можливо, візьмуться за зйомки четвертого сезону.

Серіал знімали майже рік в умовах суворої секретності. Творці лише обмовилися, що

Згадаємо про Лору Палмер, позмагаємося за президентство і відвоюємо престол

історія Лори Палмер на цьому не закінчується.

Проте продюсери охоче поділилися інформацією про акторський склад. Отже, з оригінального складу в третьому сезоні ми побачимо Кайла Маклахлена, Шеріл Лі, Шерілін Фенн, Медкен Емік, Девіда Духовни, Пеггі Ліптон і самого Девіда Лінча. Вражає і кількість запрошених зірок: Аманда Сейфрід, Наомі Уотс, Дженніфер Джейсон Лі, Моніка Белуччі, Джеймс Белуші і Тім Рот.

КОЛИ ВПАДЕ КАРТКОВИЙ БУДИНОЧОК?

Платформа Netflix 30 травня презентує п'ятий сезон кривавої політичної драми «Картковий будиночок». Цікаво, що тизер нового сезону презентували в день інавгурації Дональда Трампа. Це був дуже витончений сарказм. Так, на відео дитячий хор виконує «Клятву вірності» на тлі перевернутого прапора США. Більше про сюжет нічого не відомо.

Втім, не складно здогадатися, що мова піде про вибори президента США. А головному герою Френку Андервуду у виконанні

Кевіна Спейсі будь-що потрібно виграти регіони. Інакше картковий будиночок, який він ретельно вибудовував протягом кількох років і телевізійних сезонів, впаде в одну мить. І тоді йому доведеться відповідати за всі скоєні злочини.

До речі, продюсери злегка натякнули на такий результат. Водночас не варто розраховувати на те, що всі карти будуть розкриті, бо п'ятий сезон навряд чи стане останнім.

ДОРОГОВАРТІСНА КАЗКА

16 липня на каналі HBO стартує сьомий сезон серіалу «Гра престолів». Зйомки тривали майже шість місяців на Канарських

островах, в ірландському Белфасті, в Ісландії і Хорватії, а також в іспанському регіоні Галісія.

Продюсери серіалу Девід Беніофф і Ден Вайсс теж не воліють озвучувати сюжет. Традиційно можна очікувати, що режисери воскресатимуть і вбавитимуть головних героїв абсолютно несподівано.

Новий сезон обіцяє бути мегаепічним і видовищним. Все-таки над фільмом працювали відразу три команди фахівців зі спецефектів. Наприклад, дракони Дейнеріс Таргарієн будуть за розмірами як авіалайнер Boeing 747.

Напевно, в гонитві за феєричною картинкою творці «Ігор» дещо перестаралися, бо їм вистачило коштів лише на сім серій. Так, бюджет кожного епізоду зріс із 10 млн доларів до 14 млн. А ще кажуть, що матеріалу було замало, адже новий сезон знято вже не за романами американського письменника-фантаста Джорджа Мартіна, а за чернетками його недописаної книги.

До речі, цього разу провідним акторам збільшили гонорар з 300 до 500 тис. доларів за один епізод.

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

Головний редактор — Анна СПІВАК, відповідальний секретар — Олексій СОКУР

Свідоцтво про держреєстрацію КВ №21058-10858 ПР від 14.11.2014 р.

Редакція: м. Київ, бул. Лесі Українки, 26

Пишіть на адресу: ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080

Засновник та видавець: ТзОВ «Структура ІТ» Тел.: (044) 359-04-54 e-mail: gazetavv@i.ua

Газету надруковано ТзОВ «Мега-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Наклад 10 386 прим.

Передплатні індекси: 23115 (рос.), 49450 (укр.)

При використанні публікацій посилання на газету «ВВ» обов'язкове.

Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.

